

OD WAS DLA WAS

ŁOWICZ, 2019

RAPORT Z DIAGNOZY

Raport podsumowuje diagnozę potrzeb społeczności lokalnej w zakresie dostępu do kultury przeprowadzoną w ramach projektu „Od Was dla Was” realizowanego ze środków programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2019

Od Was Dla Was

RAPORT Z DIAGNOZY

Realizacja badań oraz opracowanie raportu

Michał Pawłęga

Animator Narodowego Centrum Kultury

Adam Radosz

Koordinacja projektu

Jakub Papuga

Realizacja projektu

Łowicki Ośrodek Kultury

ul. Podrzeczna 20, 99-400 Łowicz

www.lok.art.pl

www.facebook.com/lowickiosrodekkultury

www.instagram.com/lowickiosrodekkultury

WSTĘP

„Od Was dla Was” to projekt realizowany w ramach ogólnopolskiego Programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2019, współfinansowanego ze środków Narodowego Centrum Kultury.

Jego celem było zidentyfikowanie działań, które umożliwią łowickiemu Ośrodkowi Kultury jeszcze lepsze wspieranie oddolnych inicjatyw lokalnych, przyczyniających się do poprawy warunków życia na terenie miasta.

W trakcie opracowania projektu zauważono, że Ośrodek w ostatniej dekadzie znacząco rozwinął swoją działalność, dzięki czemu może oferować bogatą ofertę kulturalną skierowaną do zróżnicowanych grup wiekowych. Jednocześnie zauważono, że niektóre z grup społecznych są w realizowanych działaniach cały czas niedostatecznie obecne. Zadaniem jakie postawiono przed projektem było zidentyfikowanie ich potrzeb oraz określenie możliwych działań, które umożliwią im w większym stopniu dostęp do kultury.

Mając na uwadze powyższe obserwacje zaplanowano, że działania projektu dotyczyły będą trzech grup: młodzieży, dzieci z niepełnosprawnościami oraz rodziców z małymi dziećmi.

Przedsięwzięcie „Od Was dla Was” zaplanowano w taki sposób, by umożliwiło ono rozpoznanie potrzeb kulturalnych oraz potencjału osób należących do wspomnianych grup, zwiększyło ich aktywność oraz zachęciło je do współtworzenia lokalnej oferty kulturalnej.

Dzięki przeprowadzonym działaniom zidentyfikowano istniejące potrzeby i bariery w dostępie do kultury, określono pomysły mieszkańców dotyczące przyszłych działań, a także – co bardzo ważne w kontekście długofalowego oddziaływania projektu – zidentyfikowano lokalne liderki i liderów, pragnących podejmować działania kulturalne na rzecz społeczności lokalnej.

ŁOWICZ – najważniejsze informacje

Łowicz położony jest na Równinie Łowicko-Błońskiej, w północno-wschodniej części województwa łódzkiego, historycznie na Mazowszu. Przez miasto przepływa Bzura, lewy dopływ Wisły. Łowicz zajmuje równinę o niewielkich deniwelacjach terenu, a wysokości bezwzględne w mieście wahają się od ok. 82 m n.p.m. (koryto Bzury) do ok. 90 m n.p.m. w centrum. Miasto zamieszkuje 28 704 mieszkańców (stan na 31.12.2017 r.), notuje się ujemny przyrost naturalny. Powierzchnia Łowicza wynosi 23,42 km².

Obecnie miasto jest ważnym ośrodkiem przemysłu, w szczególności rolno - spożywczego. Zlokalizowane są w nim znane w Polsce i za granicą firmy m.in.: „Agros Nova” oddział w Łowiczu (produkcja dżemów, soków owocowych, przetworów warzywnych), Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Łowiczu (produkcja mleka i produktów mlecznych), Firma Braci Urbanek (przetwórstwo warzyw i owoców).

Łowicz pełni istotną rolę dla północnej części województwa łódzkiego, będąc centrum wielu inicjatyw lokalnych i ponadregionalnych, jest też ośrodkiem administracji, kultury i administracji oraz siedzibą władz powiatowych. Przez miasto przebiega międzynarodowa linia kolejowa Moskwa – Warszawa – Berlin, swój początek ma w nim także linia kolejowa Łowicz – Zgierz – Łódź. Obie z nich umożliwiają dojazd do ważnych ośrodków regionalnych: Łodzi i Warszawy. W Łowiczu krzyżują się także drogi krajowe nr 14 (Łowicz–Łódź–Sieradz–Złoczew/(Wieluń)–Walichnowy), nr 70 (Łowicz–Skierniewice–Zawady) oraz nr 92 (Rzepin–Świebodzin–Poznań–Konin–Łowicz–Warszawa), zaś w pobliżu przebiega autostrada nr A2 (Terespol-Warszawa-Poznań-Świecko).

Najstarsza wzmianka o mieście (Lovich) pochodzi z bulli papieża Innocentego II z 7 lipca 1136 r., zatwierdzającej prawo arcybiskupów gnieźnieńskich do dóbr łowickich. Prawdopodobnie Łowicz uzyskał prawa miejskie w 1298 r. Na przestrzeni wieków miasto przeżywało rozwój związany głównie z jego położeniem na ważnych szlakach handlowych i komunikacyjnych oraz dzięki licznym przywilejom i jarmarkom. Ze względu na znaczenie Łowicza na przestrzeni dziejów wzniesiono w nim szereg wartościowych dzieł architektury. Uniknięcie przez miasto ciężkich zniszczeń wojennych, jak i powojenna odbudowa czynią je jednym z najcenniejszych zespołów architektoniczno-urbanistycznych w regionie.

Ponadto Łowicz słynie z rozpoznawalnej w Polsce i Europie kultury lokalnej, na którą składa się gwara łowicka i łowicki folklor. Jego charakterystycznymi elementami są rękodzieło

ludowe, m.in. wycinanki i pająki tworzone z kolorowego papieru, a także muzyka, taniec i oryginalny strój łowicki.

Zgodnie ze strategią rozwoju miasta Łowicza na lata 2015-2023 ma on być miastem sprzyjającym zamieszkaniu i gospodarce, dynamicznie rozwijającym się, kultywującym tradycję i dziedzictwo kulturowe oraz zapewniającym dobre warunki życia.

Położenie miasta w niedużej odległości od Łodzi i Warszawy, które są ważnymi ośrodkami kulturalnymi oraz ich łatwa dostępność komunikacyjna stanowi jednocześnie atut i potencjał jak i zagrożenie. Z jednej strony Łowicz nie może konkurować z ich ofertą kulturalną, z drugiej zaś atutem miasta jest niewielka populacja, dzięki czemu możliwe jest podejmowanie przedsięwzięć wykorzystujących sieci lokalnych powiązań i tworzenie bliskich relacji między mieszkańcami i działającymi lokalnie instytucjami.

Najważniejsze potencjały miasta to:

- bogate dziedzictwo kulturowe, a szczególnie folklor; bogata historia miasta, jego zabytki i kultura ludowa są wyróżnikiem, który przyczynia się do promowania miasta w kraju i poza jego granicami
- dobra struktura demograficzna - ponad 70% wszystkich mieszkańców miasta to osoby w wieku produkcyjnym, co stwarza korzystne warunki w zakresie pozyskiwania siły roboczej
- komplementarność struktury edukacyjnej miasta, od wychowania przedszkolnego przez szkolnictwo podstawowe, gimnazjalne, średnie, zawodowe, ustawiczne, która daje szerokie możliwości edukacyjne zarówno dzieciom, młodzieży, jak i dorosłym
- pełnienie licznych funkcji ponadlokalnych - znajdują się tu siedziby Starosty Powiatowego i innych instytucji publicznych, a szeroki zakres usług edukacyjnych, kulturalnych i usługowo-handlowych wzmacnia pozycję Łowicza jako stolicy Ziemi Łowickiej
- poprawiona w ostatnich latach estetyka miasta
- aktywność członków organizacji pozarządowych, umożliwiająca wykorzystanie potencjału osobowego mieszkańców.

KULTURA

Głównym podmiotem prowadzącym działania kulturalne skierowane do mieszkańców miasta jest Łowicki Ośrodek Kultury. Jest on samorządową instytucją kultury gminy miasta Łowicz.

Łowicki Ośrodek Kultury administruje budynkiem Ośrodka przy ul. Podrzecznej 20, muszlą koncertową oraz Basztą Klickiego przy ul. Magazynowej. Organizuje i współorganizuje szereg imprez kulturalnych w Łowiczu (koncerty muzyczne, występy estradowe, spotkania autorskie, wystawy, konkursy, prowadzi edukację teatralną, filmową i warsztatową, wydaje publikacje regionalne itp). Jest on również beneficjentami programu „Dom Kultury+” pilotowanego przez Narodowe Centrum Kultury. Szereg imprez wpisanych jest do stałego kalendarza imprez kulturalnych Łowicza min.: Łowickie Kolędowanie, Mały OCH!, OCH! Film Festiwal, Prezentacje Ludowe – Boże Ciało, Turbowakacje, Międzynarodowy Festiwal Organowy „Johann Sebastian Bach”, Festiwal „Kolory Polski”, Festiwal Tipes Topes.

W ramach Łowickiego Ośrodka Kultury działają:

- Dziecięco – Młodzieżowy Zespół Ludowy „Koderki” (2 grupy)
- Łowicka Orkiestra Kameralna
- Dyskusyjny Klub Filmowy „Bez Nazwy”,
- Studio Piosenki ŁOK
- Koło Plastyczne „Akwarelki”
- Koło Plastyczne „Impress”
- Zespoły rockowe „Dzień Zapłaty”, „Ohio”, „Sickroom”, „Infernal Bizzare”, „C Cztery”.

Ponadto w Ośrodku swoje siedziby mają : „Klub Hopkultura”, Stowarzyszenie Twórców Ludowych - oddział Łowicz oraz Łowicki Uniwersytet Trzeciego Wieku. Znajduje się w nim także kino „Fenix”, które od 2012 jest scyfryzowane i posiada aparaturę do projekcji 3D.

Drugim ośrodkiem i realizatorem działań kulturalnych na terenie Łowicza jest Miejska Biblioteka Publiczna im. A. K. Cebrowskiego. Jest ona także samorządową instytucją kultury gminy miasta Łowicz.

Jej zadaniami są wspieranie rozwoju społeczności lokalnej poprzez bezpłatny dostęp do informacji i wiedzy z wykorzystaniem nowoczesnych technologii komunikacyjnych i informacyjnych oraz podejmowanie działań z obszaru kultury, edukacji i integracji społecznej realizowanych we współpracy z partnerami lokalnymi i krajowymi.

Zadania te biblioteka realizuje poprzez gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochronę materiałów bibliotecznych ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu, udostępnianie materiałów bibliotecznych na zewnątrz i na miejscu, upowszechnianie czytelnictwa przez prowadzenie działalności informacyjnej, edukacyjnej, popularyzatorskiej, w tym przysposobienia użytkowników do umiejętności korzystania i wyszukiwania informacji z różnorodnych źródeł, umożliwienie korzystania z zasobów innych bibliotek w ramach wymiany międzybibliotecznej. Podstawową wartością, którą kieruje się biblioteka jest służba mieszkańcom, rozumiana jako zaspokajanie potrzeb uświadomionych oraz pomoc w odkrywaniu potrzeb przyczyniających się do ich rozwoju.

Ponadto biblioteka, wspólnie z innymi podmiotami, organizuje imprezy cykliczne i współuczestniczy w ogólnopolskich akcjach promujących czytelnictwo:

- Łowicki Przegląd Twórczości Literackiej „Pióro Pelikana”
- Spotkania Pisarzy z Młodymi Czytelnikami „Z Książką na Walizkach”
- „Cała Polska czyta dzieciom”
- „Narodowe Czytanie”
- Światowy Dzień Czytania Komiksów
- „Zaopiekuj się książką”
- organizuje zajęcia podczas ferii zimowych i wakacji.

Inne instytucje kultury na terenie miasta

- Muzeum w Łowiczu
- Galeria „Browarna”
- Powiatowa Biblioteka Publiczna.

Najważniejsze atrakcje turystyczne miasta

- Stary Rynek
- Ratusz Miejski
- Bazylika Katedralna Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny i św. Mikołaja
- Nowy Rynek – jedyny w Polsce i jeden z trzech w Europie rynków w kształcie trójkąta
- liczne kościoły, z których najstarsze powstały w XVII w.

OD WAS DLA WAS – metodologia badań

Przedmiotem badań były potrzeby kulturalne mieszkańców Łowicza, ich zainteresowania i pasje stanowiące o potencjale kulturotwórczym miejsca, jak również określenie kierunków rozwojowych dla Łowickiego Ośrodka Kultury w zakresie pełniejszej integracji i aktywizacji lokalnego środowiska, w szczególności w odniesieniu do grup w mniejszym stopniu korzystających z oferty kulturalnej.

Celem badań było poszukiwanie sposobu aktywizacji liderów inspirujących lokalne życie kulturalne poprzez ich identyfikację i zaplanowanie ścieżki wsparcia dla ich aktywności. Realizacja działań diagnozujących przyczyniła się także do zwrócenia uwagi osób zaangażowanych w realizację projektu na problematykę aktywności społeczno - kulturalnej i mobilizacji lokalnej społeczności do czynnego uczestnictwa w życiu kulturalnym miasta.

Cele te są zbieżne z celami określonymi we wniosku o dofinansowanie złożonym przez Łowicki Ośrodek Kultury do Programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2019, tj.

- zwiększenie udziału grup nieformalnych w życiu społecznym i kulturalnym Łowicza
- wzmocnienie aktywnych postaw u mieszkańców Łowicza i członków lokalnych grup nieformalnych realizujących oddolne inicjatywy
- nawiązanie i zacieśnienie współpracy pomiędzy grupami nieformalnymi, a Łowickim Ośrodkiem Kultury
- zwiększenie wiedzy pracowników ŁOK o potencjałach, zasobach i potrzebach grup nieformalnych realizujących oddolne inicjatywy
- zwiększenie świadomości mieszkańców Łowicza o realizowanych oddolnych inicjatywach lokalnych.

Opracowany raport stanowi podsumowanie przeprowadzonej diagnozy społecznej zrealizowanej na terenie miasta Łowicza od czerwca do lipca 2019 r.

Diagnoza została podzielona na cztery obszary badawcze, umożliwiające pozyskanie informacji umożliwiających zrealizowanie założonych celów, tj.:

Posiadane zasoby

Co wyróżnia Łowicz, z czego są dumni jego mieszkańcy, z jakimi osobami kojarzone jest miasto, czego brakuje w mieście?

Spędzanie wolnego czasu

Co interesuje mieszkańców, w jaki sposób spędzają wolny czas, jakie działania są obecnie podejmowane i przez kogo, kto nie korzysta z kultury i dlaczego?

Rola łowickiego Ośrodka Kultury w życiu społeczności lokalnej

Jaka jest oferta instytucji, co może ona zrobić, by w większym stopniu angażować mieszkańców i lepiej odpowiadać na ich potrzeby?

Pomysły na oddolne inicjatywy mieszkańców stanowiące odpowiedź na zdiagnozowane potrzeby

Metody, narzędzia badawcze

Do realizacji badania wybrano mieszane metody jakościowe, umożliwiające z jednej strony pozyskanie szczegółowych informacji o potrzebach kulturalnych grup w mniejszym stopniu uczestniczących w istniejącej ofercie, z drugiej zaś zaangażowanie większej grupy mieszkańców w tworzenie pomysłów na działania kulturalne realizowane w mieście.

W tym celu zrealizowano:

- dwa zogniskowane wywiady grupowe: z rodzicami małych dzieci oraz z młodzieżą,
- cztery wywiady indywidualne z rodzicami dzieci z niepełnosprawnościami
- trzy akcje animacyjne skierowane każdorazowo do innej grupy: rodziców z małymi dziećmi, młodzieży oraz rodziców dzieci z niepełnosprawnościami.

Zebrane w ten sposób informacje stanowiły podstawę do opracowania wniosków oraz rekomendacji z przeprowadzonej diagnozy.

WYWIADY GRUPOWE

W trakcie badania przeprowadzono dwa zogniskowane wywiady grupowe: z młodzieżą w wieku 15-21 lat oraz rodzicami z małymi dziećmi. W każdym z wywiadów trwającym około 60 minut wzięto udział odpowiednio: 11 i 9 osób.

Ramowy scenariusz każdego z wywiadów był następujący (dokonywano jego modyfikacji w zależności od przebiegu wywiadu):

1. Lokalne zasoby

- co wyróżnia Łowicz spośród innych małych miast w województwie i w Polsce?
- w jaki sposób ludzie spędzają w Łowiczu czas wolny?
- jakie są miejsca, w których ludzie spotykają się, nawiązują i podtrzymują relacje z innymi? Dlaczego?

2. Aktywność kulturalna

- jak spędzają Państwo czas wolny?
- w jaki sposób spędzają go wasze dzieci? (pytanie wyłącznie do rodziców małych dzieci)
- jakie przestrzenie i instytucje na terenie miasta najczęściej odwiedzacie? Dlaczego?
- jakie inicjatywy kulturalne, w których mogą uczestniczyć dzieci i ich rodzice/ młodzi ludzie są realizowane na terenie Łowicza? Kto je realizuje? Czego one dotyczą? Jaka jest ich dostępność?
- w jakich inicjatywach kulturalnych uczestniczyliście Państwo ze swoimi dziećmi/ uczestniczyliście w ostatnim czasie? Dlaczego je wybraliście?
- jakie są niewykorzystane potencjały w dostępie do kultury dla dzieci / młodzieży?
- jak powinny wyglądać działania kulturalne skierowane do dzieci i ich opiekunów/ młodzieży? W jaki sposób powinny być realizowane? Jakie powinny być warunki uczestnictwa?
- w jaki sposób można pobudzić dzieci/ młodzież do uczestnictwa w kulturze i włączenia się w działania? Jakie warunki powinny zostać spełnione?

3. Łowicki Ośrodek Kultury

- jakie działania prowadzi obecnie Łowicki Ośrodek Kultury?
- w których z nich mogą wziąć udział dzieci / młodzież? A w których biorą udział?

- w jaki sposób Łowicki Ośrodek Kultury może lepiej działać na rzecz dzieci / młodzieży? Co powinno być zrobione w pierwszej kolejności?

4. Generowanie pomysłów

Jakie macie Państwo pomysły na inicjatywy kulturalne skierowane do dzieci/ młodzieży, które mogłyby zostać zrealizowane w Łowiczu?

Rodzice małych dzieci

W wywiadzie wzięło udział 9 rodziców dzieci w wieku 0-6 lat, zarówno kobiety jak i mężczyźni. Grupę zrekrutowano w sposób celowy, uwzględniając w niej zróżnicowanie ze względu na doświadczenia uczestnictwa w kulturze (lub jego brak), a także poziom wykształcenia i miejsce zamieszkania na terenie miasta.

Lokalne zasoby

Badani identyfikują przywiązanie mieszkańców miasta do lokalnego folkloru i identyfikację z nim. Zdaniem badanych folklor łowicki, kiedyś uznawany za powód do wstydu i niewart szerszego promowania cieszy się ponownie zainteresowaniem – tak mieszkańców jak i turystów. Jako przykład wskazano procesję Bożego Ciała, która z roku na rok cieszy się coraz większą popularnością i jest ważnym wydarzeniem tak religijnym jak i kulturalnym.

Atutem Łowicza jest niewielka liczba mieszkańców, dzięki czemu w mieście występuje znaczna liczba powiązań społecznych:

Tutaj wszyscy się znają. Łowicz nie jest dużą miejscowością i większość ludzi zna się ze szkoły albo przez znajomych. Dzięki temu ludzie mają duży krąg znajomych, z którymi często spędzają wspólnie czas.

Jednocześnie nieduża odległość do pobliskich dużych miast (Łodzi i Warszawy), oferujących wiele możliwości spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży jest postrzegana jako ważny atut miasta – łatwo do nich dojechać i wrócić do domu w krótkim czasie.

Dotychczasowy sposób spędzania wolnego czasu

Zdaniem badanych osoby w wieku produkcyjnym spędzają najczęściej czas w domu, „przed telewizorem”. Widoczne jest także rosnące zainteresowanie rekreacją – istniejące w mieście obiekty sportowe cieszą się dużym zainteresowaniem mieszkańców. Wśród

uprawianych przez mieszkańców miasta dyscyplin sportowych wymieniono: biegi, kolarstwo, koszykówkę oraz piłkę nożną.

Miejscami, w których najczęściej spędzają wolny czas rodziny z dziećmi są place zabaw, Błonia Miejskie, plaża miejska oraz klub zabaw („bawialnia”). Badani zauważyli także, że głównym miejscem spotkań młodzieży jest tzw. giełda, tj. parking w pobliżu Ratusza, na którym gromadzi się ona wieczorami.

Szczególnym zainteresowaniem mieszkańców cieszą się zdaniem badanych także wydarzenia kulturalne, w szczególności koncerty muzyki popularnej.

W zeszłym roku zorganizowano koncert disco polo i było na nim bardzo dużo ludzi. To się po prostu wielu podoba. Kiedy są organizowane koncerty mniej popularnej muzyki, frekwencja na nich jest zawsze dużo mniejsza.

W mniejszym stopniu dotyczy ono koncertów prezentujących muzykę trudniejszą w odbiorze – gromadzą one raczej wąską grupę odbiorców. Ofertę dla tej grupy odbiorców realizuje także Łowicki Ośrodek Kultury oraz Art Piwnica, organizujące pokazy filmowe, koncerty oraz wystawy. Ponadto w ocenie badanych na terenie miasta istnieje wiele możliwości spędzenia wolnego czasu przez dzieci w wieku od 5 roku życia, podczas gdy działania skierowane do młodszych dzieci są praktycznie nieobecne.

Rodzice z małymi dziećmi (do 5 roku życia) uczestniczą najczęściej w ofercie kulturalnej organizowanej w formie imprez plenerowych – podczas takich wydarzeń najłatwiej zająć im o swoje potomstwo:

Na takie koncerty plenerowe mogę przyjść z dzieckiem, ono jest w wózku i jest bezpieczne, a kiedy potrzeba mogę się nim zająć. Raczej nie byłoby to do zrobienia w kinie, bo to by przeszkadzało.

Ofertę tę uzupełniają występy teatralne i wydarzenia muzyczne zapewniane w żłobkach i przedszkolach, jednakże nie zawsze mają one odpowiednią jakość artystyczną.

Najważniejszym źródłem informacji o odbywających się w mieście wydarzeniach jest dla większości rodziców małych dzieci dedykowana im grupa na portalu społecznościowym

Facebook. Innymi narzędziami służącymi im pozyskiwaniu informacji o lokalnej ofercie kulturalnej – choć w mniejszym stopniu - są lokalne media (radio, prasa, telewizja), przedszkola do których uczęszczają ich dzieci (poprzez plakaty informacyjne i informacje przekazywane przez personel przedszkola) oraz lokalne sklepy i zakłady gastronomiczne (poprzez plakaty). Większość badanych deklaruowała, że nie korzysta z informacji dostępnych na słupach ogłoszeniowych znajdujących się w centrum miasta.

Potrzeby w zakresie uczestnictwa w życiu kulturalnym

Jak wcześniej zauważyli badani, oferta kulturalna skierowana do rodzin z dziećmi do 5 roku życia jest w Łowiczu bardzo ograniczona. Ich zdaniem kluczowym wyzwaniem dotyczącym zapewnienia oferty kulturalnej dla rodziców z małymi dziećmi jest organizacja przedsięwzięć angażujących jednocześnie dorosłych jak i dzieci i zapewniająca im dostosowany do ich potrzeb program. Postulowano przede wszystkim rozwój inicjatyw, w trakcie których zaproponowane mogą być różne działania dla rodziców i dla dzieci, np. w trakcie pokazu filmowego zorganizowana mogłaby być opieka dla dzieci lub w czasie zajęć dla dzieci zorganizowana mogłaby zostać inna oferta spędzenia czasu dla rodziców, a także działania międzypokoleniowe, które angażowałyby także rodziców.

Jeżeli moje dziecko uczestniczy w jakiś zajęciach, to podczas nich nie za bardzo mam co zrobić. Nie optała mi się wracać do domu i po chwili znów przyjeżdżać do Ośrodka. Super jak by było takie miejsce, nie jakaś wielka kawiarnia, ale kącik ze stolikami, gdzie mogłabym czekając na zakończenie zajęć usiąść, napić się herbaty czy porozmawiać ze znajomymi.

Zdaniem osób uczestniczących w badaniu większość inicjatyw skierowanych do rodzin z małymi dziećmi ma charakter jednorazowego wydarzenia. Najczęściej są to dodatkowe działania towarzyszące większym przedsięwzięciom skierowanym do dorosłych. Zdaniem badanych zasadne byłoby rozważenie także wprowadzenia działań o charakterze długofalowym, będących cyklem powiązanych ze sobą spotkań, np. cyklu warsztatów.

W trakcie wywiadu zauważono także, że istniejąca obecnie w mieście oferta skierowana do małych dzieci wykorzystuje w niewielkim stopniu istniejące zasoby kultury lokalnej, w tym dziedzictwa kultury ludowej. Jako przykład takich działań przytoczono zajęcia o podobnej tematyce które były realizowane w poprzednich latach. Miały one charakter nauki przez zabawę, były skierowane do małych dzieci (powyżej 2 roku życia). Jako istot-

ne ograniczenie w dostępie do tej inicjatywy wskazano koszty – barierą mogła być stosunkowo wysoka odpłatność za udział w zajęciach.

W odniesieniu do potrzeb małych dzieci, powyżej 6 miesięcy życia wskazano jako przykład 'dobrej praktyki' realizowane w Skierniewicach zajęcia muzyczne, w których uczestniczą także rodzice przyjeżdżający z dziećmi z Łowicza.

Propozycje działań

- klubokawiarnia umożliwiająca w ciągu dnia spędzenie czasu rodzicom z dziećmi, np. proponująca ciekawe zajęcia lub krótkie przedstawienia popularnych bajek
- zapewnienie rodzicom, których dzieci uczestniczą w skierowanych do nich wydarzeniach kulturalnych możliwości spędzenia ich traktacie czasu, np. sala z dostępem do kawy i herbaty, umożliwiająca spotkanie z innymi rodzicami czy odpoczynek
- krótkie spektakle teatralne dla dzieci, dostosowane do ich potrzeb, odbywające się raz w tygodniu
- krótkie, ogólnorozwojowe zajęcia muzyczne skierowane do małych dzieci (powyżej 0,5 roku życia)
- ogólnodostępne (nieodpłatne) warsztaty rozwijające znajomość kultury lokalnej u dzieci do 2 roku życia
- wspólne zajęcia muzyczne dla dzieci i rodziców, wykorzystujące przyniesione przez uczestników instrumenty muzyczne – umożliwia ona zaangażowanie zarówno dorosłych jak i dzieci
- cykl zajęć dostosowanych do potrzeb małych dzieci umożliwiających zapoznanie im się z historią miasta, np. w formie gry lub zabawy terenowej z udziałem postaci historycznych, opartej na scenariuszu i realizowanej w przestrzeni miasta
- organizacja w sobotę w kinie prowadzonym przez łowicki Ośrodek Kultury poranków filmowych.

Podsumowanie

Rodzice z małymi dziećmi (do 5 roku życia) mają w Łowiczu bardzo ograniczone możliwości korzystania z oferty kulturalnej. W większości dzieci w tym wieku i ich potrzeby są pomijane podczas konstruowania oferty kulturalnej. W efekcie rodzice posiadający potomstwo w tym wieku rezygnują z uczestnictwa w kulturze lub uczestniczą tylko w wydarzeniach plenerowych przeznaczonych dla dorosłych, podczas których mogą w łatwy sposób zaopeczkować się swoim potomstwem.

Szczególny potencjał związany z organizowaniem oferty kulturalnej dla tej grupy odbiorców badani upatrywali w tworzeniu wydarzeń międzypokoleniowych, angażujących tak dzieci jak i rodziców, zapewnienie opieki dla dzieci podczas wydarzeń przeznaczonych dla dorosłych lub zapewnienie dorosłym odpoczynku i nawiązywania kontaktów w trakcie trwania zajęć dla dzieci.

Postulowane są w szczególności proste i miarę możliwości nieodpłatne (lub odpłatne tylko w części) działania dotyczące filmu, muzyki, teatru i dziedzictwa kultury lokalnej. Zdaniem badanych powinny mieć one nie tylko charakter jednorazowy, ale także oferować uczestnictwo w dłuższym procesie, składającym się z kilku do kilkunastu spotkań.

Działania skierowane do tej grupy odbiorców powinny być promowane przede wszystkim z wykorzystaniem kanałów komunikacji takich jak: dedykowana rodzicom małych dzieci grupa na portalu społecznościowym Facebook, lokalne media (radio, prasa, telewizja), przedszkola do których uczęszczają ich dzieci (poprzez plakaty informacyjne i informacje przekazywane przez personel przedszkola) oraz lokalne sklepy i zakłady gastronomiczne (poprzez plakaty).

Młodzież

W wywiadzie wzięło udział 11 młodych ludzi w wieku 15-21 lat, zarówno kobiety jak i mężczyźni. Grupę zrekrutowano w sposób celowy, uwzględniając w niej zróżnicowanie ze względu na doświadczenia uczestnictwa w kulturze (lub jego brak), dotychczasową aktywność społeczną, a także poziom wykształcenia i miejsce zamieszkania na terenie miasta.

Lokalne zasoby

Wszyscy badani podkreślali, że kluczowym zasobem lokalnym jest folklor znany w całej Polsce, zaś jego najważniejszymi przejawami wycinanki i stroje łowickie. Jako inne, ważne zasoby wskazano wieloletnią historię miasta, zlokalizowane na jego terenie zabytkowe obiekty sakralne, a także ruiny zamku. Ważnym elementem tożsamości (choć w przekonaniu badanych głównie wśród osób starszych) jest także coroczna procesja Bożego Ciała, w której uczestniczy wiele osób przyjezdnych.

Ponadto Łowicz jest znany także z przemysłu rolno-spożywczego oraz odradzających się z firm z branży dziewiarskiej, charakterystycznej dla regionu łódzkiego.

Dumą młodzieży zamieszkującej w mieście są wyróżniające się zespoły koszykówki, które w ostatnich latach uzyskały wiele sukcesów, a także zawodnicy piłki nożnej grający w uznanych klubach oraz reprezentant miasta, mistrz świata w Jojo.

Badani zwrócili także uwagę na zasób, jakim jest funkcjonujący od kilku lat w Łowickim Ośrodku Kultury program Małych grantów, umożliwiających mieszkańcom otrzymanie finansowania do zgłoszonych przez nich przedsięwzięć kulturalnych. W ich ocenie inicjatywa ta jest niedostatecznie rozpoznawalna i nie wykorzystuje w pełni swojego potencjału.

Dotychczasowy sposób spędzania wolnego czasu

W ocenie badanych Łowicz zapewnia znacznie ciekawszą i bardziej intensywną ofertę kulturalną dla młodzieży niż pobliskie miasta, takie jak Głowno, Kutno, Skierniewice i Sochaczew. Uczestniczy w niej jednak ograniczona liczba młodych ludzi. Zdaniem badanych wynika to z panującego wśród wielu osób przekonania, że miasto nie ma wiele do zaoferowania młodym ludziom i poszukiwania większych wydarzeń. W efekcie wybierają oni możliwość spędzenia wolnego czasu w domu, w miejscach publicznych (często spożywając alkohol) lub w pobliskich Łodzi i Warszawie.

Głównym miejscem spotkań młodzieży jest park na Błoniach Miejskich oraz pobliski parking, szczególnie popularny wieczorami:

Wieczorami wiele osób nie ma co robić. Przyjęto się, że takim miejscem spotkań jest parking koło Ratusza. Ludzie przyjeżdżają tam samochodami, gadają i piją alkohol. Podobnie jest w parku na Błoniach. To nie są fajne miejsca do spędzania czasu - cały czas przyjeżdża tam policja i próbuje im w tym przeszkadzać.

Do niedawna popularnym miejscem była także plaża miejska, na której funkcjonował bar. Ponadto młodzi ludzie chętnie spędzają wolny czas na aktywnościach sportowych – zdaniem badanych istniejące obiekty sportowe (hale sportowe, plenerowe boiska) są zawsze zajęte i chętne osoby mogą mieć trudność ze skorzystaniem z nich w dogodnym dla siebie czasie.

W ocenie badanych ważnym miejscem spotkań młodzieży podczas wydarzeń kulturalnych są koncerty organizowane na Rynku i na Błoniach Miejskich, a także pokazy filmowe organizowane w ramach Och! Film Festiwalu. Ich zdaniem szczególnym zainteresowaniem tej grupy cieszą się koncerty Hip Hop – muzyki którą wielu młodych ludzi się interesuje. Zainteresowaniem cieszą się także inne jednorazowe wydarzenia, takie jak festyny, jarmarki i prezentacje kultury ludowej, którym towarzyszy możliwość skorzystania ze stoisk gastronomicznych i handlowych.

Kiedyś na Rynku był złot food trucków, dużo osób tam przyszło, bo było to coś nowego w Łowiczu. Ale po kilku dniach to się już opatrzyło i zainteresowanie było mniejsze. W sumie zawsze jak jest jakiś festyn i są stoiska z jedzeniem albo można coś kupić przychodzi dużo ludzi, też młodzieży. Wydaje mi się, że to się podoba.

Badani nie identyfikują miejsca, w którym obecnie młodzież może spędzać czas wieczorami – istnieją dyskoteki w pobliskich wsiach, w mieście istniała dyskoteka, która została zamknięta ze względu na skargi okolicznych mieszkańców.

Informacje o ofercie kulturalnej młodzi ludzie pozyskują z aplikacji społecznościowych, takich jak Instagram i Facebook (szczególnie poprzez „Wydarzenia”, potwierdzanie udziału

w nich i ich dalsze udostępnianie znajomym). W ocenie badanych młodzi ludzie nie korzystają raczej z innych form promocji, takich jak plakaty umieszczone w przestrzeni miejskiej oraz strony internetowe, np. z aktualnościami dotyczącymi życia miasta czy witryny poszczególnych instytucji. Ważnym kanałem komunikacji są także rekomendacje udzielane przez znajomą osobę, a także informacje przekazywane w szkołach przez radnych z Młodzieżowej Rady Miasta.

Potrzeby w zakresie uczestnictwa w życiu kulturalnym

W ocenie badanych szczególny potencjał dla prowadzenia działań na rzecz młodzieży mają weekendy – w tym czasie młodzież ma więcej czasu i może z nich skorzystać. Rekomendowaną przestrzenią do prowadzenia takich działań są Błonia Miejskie, zlokalizowane z dala od domów mieszkalnych, dzięki czemu nie dochodzi do zakłócania ciszy nocnej.

*Najlepiej jak takie wydarzenia są w piątki albo soboty.
Wtedy nie ma szkoły i każdy ma wolny czas. Młodzież i tak przychodzi
wtedy na Błonia, więc jak by zorganizować tam koncert, to od razu
byliby chętni żeby wziąć w nim udział.*

Zdaniem młodzieży szczególnym zainteresowaniem tej grupy cieszyć się mogą wydarzenia dotyczące muzyki Hip-Hop, a także działania rozwijające umiejętności w tym zakresie związane z tańcem i muzyką.

W ocenie badanych promocja wydarzeń skierowanych do młodzieży (szczególnie prowadzonych przez inne podmioty niż Łowicki Ośrodek Kultury) jest cały czas niewystarczająca. Promocja ta jest prowadzona kanałami komunikacyjnymi nie uwzględniającymi sposobu komunikowania się przez młodzież. Rekomendowali oni rozważenie ich skuteczniejszej promocji, szczególnie poprzez rozwój wykorzystania do tego celu aplikacji społecznościowych, a także poprzez przekazywanie informacji o nich w szkołach, w trakcie zajęć np. podczas apeli przez instruktorów Łowickiego Ośrodka Kultury oraz do mediów lokalnych (efekt skali, który umożliwi dotarcie z informacją do większej liczby osób).

Propozycje działań

- kino plenerowe (samochodowe) na parkingu, na którym gromadzi się wieczorami młodzież

- organizacja wydarzeń muzycznych w muszli koncertowej na Błoniach Miejskich oraz na dziedzińcu Łowickiego Ośrodka Kultury
- uruchomienie narzędzi służących zgłaszaniu pomysłów na działania kulturalne przez osoby na co dzień nie zaangażowane w życie kulturalne; powinny one umożliwiać przedstawienie konkretnego pomysłu na działanie w miejsce zgłaszania ogólnych postulatów (np. koncert)
- umożliwienie młodym ludziom posiadającym różne talenty twórcze rozwoju ich kompetencji oraz zaprezentowania się przed społecznością lokalną (np. w formie suportu do koncertów artystów profesjonalnych); umożliwi im to zwiększenie rozpoznawalności twórczości, a także wpłynie na ich rozwój twórczy i motywację do niego.

Podsumowanie

W ocenie badanych oferta kulturalna w Łowiczu skierowana do młodzieży jest – w porównaniu do innych sąsiadujących miast – znacznie rozwinięta. Ich zdaniem pożądane jest jej dalsze rozwijanie w obecnym kierunku, tj. poprzez tworzenie wydarzeń i warsztatów dotyczących muzyki preferowanej przez młodzież, tj. Hip-Hop i Rap. Mogą one stanowić pomysł na zagospodarowanie wolnego czasu, szczególnie w weekendy. Najodpowiedniejszymi miejscami, w których takie działania mogą być realizowane są przestrzenie oddalone od budynków mieszkalnych, tj. Błonia Miejskie oraz parking w okolicach Ratusza. Ważnym, aczkolwiek dotychczas nie wykorzystanym potencjałem wydaje się także dziedzictwo kultury lokalnej, tak kultury ludowej jak i historii miasta i regionu. Badani deklaruje zainteresowanie nią, jednak nie potrafili wskazać inicjatyw, które umożliwiłyby lepsze jej poznanie i kultywowanie. W ocenie badanych ważnym czynnikiem decydującym o uczestnictwie w kulturze jest odpowiednia promocja organizowanych wydarzeń, która powinna być dostosowana do potrzeb młodych ludzi, w szczególności poprzez wykorzystanie mediów społecznościowych, informacji przekazywanych w szkołach oraz polecania poszczególnych inicjatyw przez znajomych.

WYWIADY INDYWIDUALNE

Przeprowadzono indywidualne pogłębione wywiady telefoniczne z dobranymi w sposób celowy czterema rodzicami dzieci w wieku 8-12 lat z niepełnosprawnościami. Wszyscy z nich wychowują dziecko z niepełnosprawnością narządu ruchu, tj. z ograniczeniami w poruszaniu się. Rozmówczyniami były wyłącznie kobiety, które w większości odpowiadają za sprawowanie opieki nad dziećmi.

Ramowy scenariusz każdego z wywiadów był następujący (dokonywano jego modyfikacji w zależności od przebiegu wywiadu):

1. Lokalne zasoby

- co wyróżnia Łowicz spośród innych małych miast w województwie i w Polsce?
- w jaki sposób ludzie spędzają w Łowiczu czas wolny?
- jakie są miejsca, w których ludzie spotykają się, nawiązują i podtrzymują relacje z innymi? Dlaczego?

2. Aktywność kulturalna

- jak spędza Pani czas wolny?
- w jaki sposób spędzają go Pani dzieci/ dziecko?
- jakie przestrzenie i instytucje na terenie miasta najczęściej Pani odwiedza? Dlaczego?
- jakie inicjatywy kulturalne, w których mogą uczestniczyć dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami oraz ich rodzice są realizowane na terenie Łowicza? Kto je realizuje? Czego one dotyczą? Jaka jest ich dostępność?
- w jakich inicjatywach kulturalnych uczestniczyła Pani ze swoim dzieckiem/ dziećmi w ostatnim czasie? Dlaczego je Pani wybrała?
- jakie są niewykorzystane potencjały w dostępie do kultury dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami?
- jak powinny wyglądać działania kulturalne skierowane do dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów? W jaki sposób powinny być realizowane? Jakie powinny być warunki uczestnictwa?
- w jaki sposób można pobudzić dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami do uczestnictwa w kulturze i włączenia się w działania? Jakie warunki powinny zostać spełnione?

3. Łowicki Ośrodek Kultury

- jakie działania prowadzi obecnie Łowicki Ośrodek Kultury?
- w których z nich mogą wziąć udział dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami? A w których biorą udział?
- w jaki sposób Łowicki Ośrodek Kultury może lepiej działać na rzecz dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami? Co powinno być zrobione w pierwszej kolejności?

4. Generowanie pomysłów

- jakie ma Pani pomysły na inicjatywy kulturalne skierowane do dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami, które mogłyby zostać zrealizowane w Łowiczu?

Lokalne zasoby

Wszystkie z osób biorących udział w badaniu podkreślały posiadanie przez Łowicz rozpoznawalnych i unikalnych zasobów związanych z lokalnym dziedzictwem kulturowym, wskazując na takie przykłady jak coroczna procesja Bożego Ciała, stroje ludowe i rękodzieło oraz muzykę i taniec, a także znaczną liczbę zabytkowych obiektów sakralnych. Jednocześnie wskazywano na ograniczoną (zdaniem respondentów) dostępność do ofert spędzania wolnego czasu dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnością:

W ostatnim czasie chcieliśmy się gdzieś wybrać w niedzielę z dziećmi i okazało się, że nie ma takiej możliwości. Dla mojego dziecka z niepełnosprawnością nie było żadnej oferty. Opcją jaką wybraliśmy to była hulajnoga w parku.

Trzy z badanych osób wyraziły przekonanie, że nie istnieją miejsca codziennych spotkań mieszkańców, z których mogliby skorzystać. Przekonanie to obrazuje poniższa wypowiedź:

Znam sytuację na przykład w Sochaczewie czy Skierniewicach i widzę, że tam tętni życie, a tymczasem w naszym mieście popołudniami nie widać ludzi na ulicach.

Przedstawione obserwacje mogą świadczyć z jednej strony o ograniczonych możliwościach spędzenia wolnego czasu dla rodzin, w których jedno z dzieci żyje z niepełno-

sprawnością (braku odpowiednio dostosowanych ofert), a także o niedostatecznym dostępie do informacji o takich działaniach.

Dotychczasowy sposób spędzania wolnego czasu

Wszystkie z badanych osób wskazywały na ograniczenia związane ze spędzaniem wolnego czasu wynikające z organizacji opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością. Według ich deklaracji dysponują one wolnym czasem przede wszystkim w weekendy, a także po południami, po zakończeniu zajęć szkolnych. Żadna z osób biorących udział w badaniu (a także ich dzieci) nie korzystała z oferty kulturalnej na terenie miasta, nie potrafiły także wskazać istniejących ofert w sferze kultury.

Najczęściej wskazywanymi formami spędzania wolnego czasu przez rodziny były spacery, korzystanie z placów zabaw dla dzieci, a także siłowni plenerowej. Zebrane dane wskazują, że dzieci z niepełnosprawnościami w większości przypadków po szkole spędzają czas samodzielnie w domu. Wynika to z trudności w samodzielnym poruszaniu się – nawet spotkanie z kolegą z klasy wymaga zaangażowania rodziców związanego z przemieszczaniem się. Wśród deklarowanych zainteresowań dzieci wskazywano wyłącznie takie, które nie wymagają poruszania się: przede wszystkim były to historia, w tym historia miasta, geografia, a także wiedza o współczesnym świecie.

Wszyscy badani rodzice podkreślali, że pomimo funkcjonowania klas integracyjnych ich dzieci na co dzień zmagają się z wykluczeniem społecznym. W ich ocenie prowadzony proces integracji społecznej dzieci z niepełnosprawnościami nie przynosi oczekiwanych rezultatów – dzieci z niepełnosprawnościami nie utrzymują kontaktów z pełnosprawnymi rówieśnikami poza zajęciami lekcyjnymi. W efekcie czują się wykluczone i poza zajęciami lekcyjnymi spędzają czas w domu lub sporadycznie z innymi rówieśnikami żyjącymi z niepełnosprawnością.

Potrzeby w zakresie uczestnictwa w życiu kulturalnym

Wszystkie osoby biorące udział w badaniu wskazywały na brak informacji o działaniach kulturalnych na terenie miasta, z których mogą skorzystać ich dzieci. Wyjaśniły to ograniczonym czasem, który mogą poświęcić na zapoznawania się z aktualnościami (w tym za pomocą Internetu), trzy osoby zaproponowały przekazywanie im informacji za pośrednictwem szkoły:

[...] Takie informacje chciałabym otrzymywać przez szkołę. Na co dzień nie korzystam z komputera, bo nie mam na to po prostu czasu. Jestem w szkole codziennie i mogłabym dowiedzieć się co się dzieje z wywieszonego tam plakatu albo od nauczyciela.

W ocenie badanych oferta kulturalna skierowana do dzieci z niepełnosprawnościami powinna umożliwiać im kontakt z pełnosprawnymi rówieśnikami, który mają obecnie w bardzo ograniczonym zakresie. Dlatego też za ich realizację powinny odpowiadać osoby posiadające odpowiednie przygotowanie, w tym związane z rzeczywistym animowaniem procesu integracji społecznej. W oczekiwaniu badanych powinna ona stanowić narzędzie do budowania akceptacji wobec niepełnosprawności oraz włączenia ich dzieci do pełniejszego funkcjonowania w grupie rówieśniczej:

Taka oferta powinna umożliwić mojemu dziecku spędzenie czasu z rówieśnikami. Integracja w szkole to fikcja – spędzają razem czas podczas lekcji, ale mój syn nie ma klasie kolegów. Czuje się wykluczony i gorszy.

W przeprowadzonych wywiadach zwracano także uwagę na sposób organizacji ofert kulturalnych. Zauważano, że często realizowane działania nie uwzględniają ograniczeń związanych z poruszaniem się: odbywają się one w miejscach niedostępnych dla osób z trudnościami w poruszaniu się (np. na terenie o miękkim podłożu lub w niedostępnych pomieszczeniach), a także w formach, które czynią je niedostępnymi (np. zajęcia ruchowe). Postulowano, by działania takie miały charakter statyczny, nie wymagający przemieszczania się.

Propozycje działań

Jedną z kluczowych kwestii podkreślanych przez badane osoby był czas realizacji działań kulturalnych oraz ich lokalizacja. Powinny one być realizowane w godzinach, w których rodzice dysponują najczęściej wolnym czasem, tj. w dni powszednie po południu (rozpoczęcie w godz. 16:00 – 17:00), a także w weekendy. Jak wspomniano, powinny one odbywać się także w dostępnych miejscach i prowadzić do integracji dzieci z niepełnosprawnościami z ich rówieśnikami. Tematyka takich działań była dla badanych mniej

istotna, choć zwracano uwagę, że powinna być ona związana z zainteresowaniami ich dzieci.

Podsumowanie

Rodziny, w których funkcjonuje dziecko z niepełnosprawnością nie uczestniczą w żadnych działaniach kulturalnych odbywających się na terenie miasta. Może to wynikać z jednej strony z ich niedostosowania do specyficznych potrzeb tej grupy (miejsce i terminy realizacji), nieprzygotowania realizatorów do pracy z dziećmi z niepełnosprawnością, z drugiej zaś z ograniczonego dostępu do informacji o już realizowanych działaniach. Kluczowym oczekiwaniem związanym z realizowaną ofertą kulturalną jest wykorzystanie jej jako narzędzia do integracji społecznej, dzięki czemu może ona przeciwdziałać poczuciu wykluczenia. Postulowane jest dokonanie modyfikacji sposobu przekazywania informacji o realizowanych działaniach, w szczególności wykorzystanie do tego szkoły.

AKCJE ANIMACYJNE

Do przeprowadzenia akcji animacyjnych wykorzystano metodę flag. Dzięki niej poznano potrzeby lokalnej społeczności w kontekście pomysłów na działania kulturalne skierowane do badanych grup. W trakcie akcji animacyjnych informowano także o planowanym naborze wniosków w ramach Programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalnej 2019 oraz nawiązywano kontakty z osobami pragnącymi nawiązać bliższą współpracę z Łowickim Ośrodkiem Kultury. Łącznie w trzech akcjach animacyjnych wzięło udział 96 osób.

Każde z trzech działań animacyjnych polegało na zadaniu wszystkim osobom spełniającym kryteria uczestnictwa (tj. w zależności od grupy docelowej akcji: rodzice małych dzieci – do 6 roku życia, młodzież od 15 do 21 roku życia oraz rodzice dzieci z niepełnościami od 7 do 12 roku życia) znajdujących się w przestrzeni realizacji badania jednego pytania:

Jakich działań kulturalnych brakuje ci w Łowiczu?

Odpowiedzi na pytanie każda osoba zapisywała na wcześniej przygotowanej „fladze”, czyli kolorowej kartce papieru i przyczepiała ją do sznurka wywieszonego w miejscu prowadzenia akcji. Osoby uczestniczące w akcji były zachęcane do zapoznania się z flagami przygotowanymi przez innych uczestników.

Zapisane przez nie propozycje działań przedstawiono w chmurze wyrazów znajdującej się na następnej stronie – wielkość czcionki, którą zapisano propozycję stanowi o częstotliwości jej występowania wśród badanych. Na potrzeby przygotowania poniższego zestawienia dokonano przyporządkowania otrzymanych odpowiedzi do wspólnych, uogólnionych kategorii.

Podsumowanie

Propozycje działań ujawnione w trakcie akcji animacyjnych stanowią uzupełnienie (a w dużym stopniu także powtórzenie) postulatów zebranych podczas wywiadów grupowych i indywidualnych.

W odniesieniu do **młodzieży w wieku 15-21 lat** szczególnie zauważalne są potrzeby związane ze spędzaniem czasu odnoszącym się do muzyki i tańca, w szczególności związanymi z gatunkiem hip-hop. Dotyczą one zarówno możliwości rozwijania własnych umiejętności (np. w zaproponowanej formie zajęć tanecznych i warsztatów doskonalących techniki taneczne) jak i uczestnictwa w wydarzeniach prezentujących osiągnięcia artystyczne. Choć nie zostało to wyraźnie wskazane w badaniu, możliwe jest rozważenie także przedsięwzięć dotyczących innych gatunków muzyki i tańca interesujących młodzież, co wymagałoby przeprowadzenia dalszej diagnozy.

W odniesieniu do **rodziców z dziećmi do 6 roku życia** widoczne jest zapotrzebowanie na oferty, które umożliwią im wspólne spędzenie wolnego czasu i będą jednocześnie dostosowane do potrzeb dzieci i ich opiekunów. Wydaje się, że duży potencjał w tym zakresie

mogą mieć imprezy/pikniki rodzinne, oferujące zarówno możliwość wzięcia udziału w zajęciach plastycznych (np. spotkania z ilustratorami), wydarzeniach muzycznych (np. koncertach) i teatralnych. Odrębną grupę propozycji stanowią wydarzenia cykliczne, realizowane w formie stacjonarnej (np. rytmika, zajęcia taneczne, teatryki) czy pokazy filmowe bajek (np. w formie tzw. poranków), w których udział mogą wziąć same dzieci. Wymagałoby to zapewnienia im odpowiedniej opieki w czasie ich trwania.

W odniesieniu do potrzeb **rodziców dzieci z niepełnosprawnościami w wieku 7-12 lat** wskazano na podobne potrzeby jak w odniesieniu do dwóch pozostałych badanych grup, przy czym (co nie zostało zapisane na „flagach”, a przedstawiono je w formie komunikatów ustnych) postulowano ich odpowiednie dostosowanie do potrzeb uczestników. Przede wszystkim wymagałoby do ich umiejscowienia w lokalizacji dostępnej dla osób z ograniczonymi możliwościami poruszania się, odpowiedniego przygotowania osób prowadzących w zakresie odpowiedniego dbania o integrację dzieci pełnosprawnych i dzieci z niepełnosprawnościami oraz ich organizacji z dniami i godzinami umożliwiającymi przywóz dziecka przez rodzica.

WNIOSKI I REKOMENDACJE

W oparciu o zebrane w trakcie diagnozy informacje opracowano wnioski z przeprowadzonego badania oraz odpowiadające im rekomendacje. Sugeruje się przedstawienie ich zarówno osobom kierującym łowickim Ośrodkiem Kultury, innym podmiotom prowadzącym działania w zakresie kultury na terenie Łowicza, a także wszystkim mieszkańcom miasta zainteresowanym rozwojem lokalnym i zwiększaniem dostępności do kultury.

Opracowane rekomendacje wraz ze zgłoszonymi w procesie opracowania dokumentu propozycjami inicjatyw mogą stanowić ponadto wytyczne dla osób zgłaszających projekty, przewidziane do dofinansowania w konkursie grantowym w ramach projektu „Od Was dla Was” dofinansowanego ze środków Programu Narodowego Centrum Kultury Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2019. Dzięki ich uwzględnieniu w zgłaszanych inicjatywach będą one odpowiadały na zdiagnozowane potrzeby społeczności lokalnej i posiadały potencjał do zaspokojenia potrzeb mieszkańców.

DZIEDZICTWO LOKALNE

Wniosek: mieszkańcy miasta uważają, że dysponuje ono znaczącym potencjałem lokalnego dziedzictwa na skalę europejską - jest to zarówno dziedzictwo kultury ludowej jak i obiekty zabytkowe, stanowiące dziedzictwo kultury materialnej. Zaobserwowano deklaratywne zainteresowanie ich przejawami, jednakże nie znajduje to pokrycia w formach spędzania czasu wolnego, tak przez dzieci, młodzież jak i osoby dorosłe.

Rekomendacja: rekomendowane jest rozważenie wykorzystanie w większym stopniu w realizowanych działaniach zasobów lokalnego dziedzictwa. Może ono mieć formę bezpośredniego kultywowania dziedzictwa kultury ludowej i zachowania dziedzictwa materialnego jak i ich wykorzystania w sposób przetworzony, stanowiący inspirację dla podejmowania działań inspirowanych kulturą współczesną.

DOSTOSOWANIE OFERTY KULTURALNEJ DO POTRZEB ODBIORCÓW

Wniosek: większość mieszkańców miasta zauważa i rozpoznaje działania podejmowane przez działające lokalnie podmioty kultury. Oceniają je jednak jako niewystarczające i nastawione w znacznej mierze na realizację potrzeb obecnych odbiorców kultury niż na przyciągnięcie nowych osób. Ponadto zwrócono uwagę na nie uwzględnianie w realizowanych działaniach potrzeb niektórych grup społecznych, w szczególności rodzin z dziećmi do 5 roku życia oraz dzieci z niepełnosprawnościami (w wieku 8-12 lat).

Rekomendacja: w oparciu o pomysły zebrane w procesie diagnozy sugeruje się rozważenie zainicjowania nowych inicjatyw, dostosowanych pod względem tematyki, dostępności jak i godzin realizacji do potrzeb rodzin z dziećmi do 5 roku życia oraz dzieci z niepełnościami (w wieku 8-12 lat). W przypadku obu tych grup rekomenduje się rozważenie zaangażowania w realizowane działania także rodziców lub też zaproponowanie im możliwości spędzania czasu w sposób dostosowany do ich potrzeb podczas realizacji inicjatyw dla dzieci.

STAŁOŚĆ OFERTY KULTURALNEJ

Wniosek: przeprowadzona diagnoza ujawniła potrzebę wdrożenia większej ilości inicjatyw mających charakter stały, tj. wykraczających poza jednorazowe przedsięwzięcie. Uzasadniano to możliwością bardziej trwałego związania odbiorców z podmiotami kultury i ich ofertą, a także wykorzystaniem jej jako narzędzia do organizacji czasu wolnego.

Rekomendacja: w oparciu o pomysły zebrane w procesie diagnozy sugeruje się rozważenie zainicjowania nowych inicjatyw, umożliwiających uczestnikom udział w dłuższym procesie edukacyjnym, przyczyniającym się do trwałego zwiększenia ich umiejętności twórczych i kompetencji do odbioru kultury.

MIEJSCA REALIZACJI OFERTY KULTURALNEJ

Wniosek: mieszkańcy identyfikują jako preferowane przez nich miejsca umożliwiające spędzanie wolnego czasu (i jednocześnie często wykorzystywane w tej sposób): Błonia Miejskie i znajdującą się na nich muszlę koncertową, plażę miejską, dziedziniec Łowickiego Ośrodka Kultury, a także (w odniesieniu do młodzieży) plac w pobliżu Ratusza. W ich ocenie miejsca te są w zbyt małym stopniu wykorzystywane do realizacji przedsięwzięć kulturalnych, podczas gdy ich atutem jest znaczne oddalenie od budynków mieszkalnych umożliwiające prowadzenie działań także w porze wieczornej. Jednocześnie przeprowadzone badanie ujawniło, że część z wymienionych lokalizacji nie jest dostosowana do potrzeb dzieci z niepełnościami, co może skutkować ograniczeniami w korzystaniu z tych wydarzeń.

Rekomendacja: proponuje się organizowanie plenerowych przedsięwzięć kulturalnych na Błoniach Miejskich i w znajdującej się na ich terenie muszli koncertowej, na plaży miejskiej, na dziedzińcu Łowickiego Ośrodka Kultury, a także (w odniesieniu do młodzieży) na plac w pobliżu Ratusza. Szczególnie duży potencjał do ich realizacji występuje późnymi popołudniami, szczególnie w dni poprzedzające dni wolne od pracy, tj. w piątek i sobotę.

PROMOCJA WYDARZEŃ KULTURALNYCH

Wniosek: przeprowadzone badanie ujawniło zróżnicowane potrzeby związane z promocją realizowanych wydarzeń kulturalnych. Żadna ze szczegółowo analizowanych w diagnozie grup społecznych nie korzysta z informacji przekazywanych za pomocą reklamy zewnętrznej (outdoor), a także strony internetowej Łowickiego Ośrodka Kultury. Najpopularniejszymi kanałami komunikacji są media społecznościowe, a także informacje przekazywane poprzez placówki opiekuńcze i edukacyjne (żłobki, przedszkola, szkoły).

Rekomendacja: prowadząc promocję wydarzeń skierowanych do poszczególnych grup społecznych sugeruje się wykorzystanie kanałów komunikacji pozwalających dotrzeć do ich przedstawicieli. W odniesieniu do rodzin z małymi dziećmi jest to grupa na portalu Facebook, a także ogłoszenia przekazywane przez personel instytucji opiekuńczych i edukacyjnych i umieszczone w nich plakaty. W odniesieniu do młodzieży są to przede wszystkim media społecznościowe: Facebook i Instagram, a szczególnie „Wydarzenia” tworzone w pierwszym z tych narzędzi, a także bezpośrednie komunikaty kierowane do młodych ludzi za pomocą placówek edukacyjnych i poprzez działające w nich samorządy uczniowskie. W odniesieniu do dzieci z niepełnosprawnościami rekomenduje się informowanie o podejmowanych inicjatywach ich rodzicom za pomocą plakatów lub komunikatów przekazywanych przez personel szkół. Ważnym kanałem komunikacji, adekwatnym do potrzeb wszystkich grup może być także tzw. marketing szeptany, polegający na zapraszaniu do udziału w realizowanych inicjatywach za pomocą kontaktów prywatnych.

DOSTĘPNOŚĆ DO KULTURY DLA DZIECI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Wniosek: dzieci z niepełnosprawnościami w wieku 8-12 lat są grupą praktycznie nieobecną w żadnych działaniach kulturalnych podejmowanych na terenie miasta. Głównymi barierami wydają się być: niedostateczne kanały komunikowania o organizowanych wydarzeniach, ich lokalizacja w miejscach o ograniczonej dostępności, a także obawa przed wykluczeniem społecznym powodowanym niepełnosprawnością.

Rekomendacja: sugeruje się rozszerzenie dotychczas realizowanych działań w taki sposób, by były one w większym stopniu dostępne dla dzieci z niepełnosprawnościami. Wymagać to może zatrudnienia realizatorów posiadających umiejętności animowania procesów integracji społecznej. Niezbędne jest także wdrożenie nowych kanałów komunikowania o realizowanych inicjatywach (np. poprzez szkoły, z wyraźnym komunikatem zapraszającym osoby z niepełnosprawnościami), a także ich organizacja w miejscach dostępnych dla osób z ograniczeniami w poruszaniu się.

**DOM
KULTURY+**

**NARODOWE
CENTRUM
KULTURY**

**Dofinansowano ze środków
Narodowego Centrum Kultury w ramach Programu
Dom Kultury+ Inicjatywy lokalne 2019**